

Zpráva ze služební cesty do Rumunska

Termín cesty: 17. 7. – 26. 7. 2007

Partnerská organizace: Arhivele Nationale, B-dul Regina Elisabeta nr. 49, Bucuresti

- Účel cesty: 1) Výzkum písemností ve fondech rumunských státních archivů týkajících se české menšiny
- 2) Průzkum písemných dokumentů české menšiny v Rumunsku

Navštívená místa

archívy: archiv župy Timiș v Timisoaře
archiv župy Caraș-Severin v Caransebeș
archiv župy Mehendici v Drobeta Turnu Severin

krajanské vesnice: Gernic
Svatá Helena (Coronini)
Eibenthal (Dubová)

Další:

Česká a slovenská redakce Rádia Timisoara
Svaz Slováků a Čechů v Rumunsku – pobočka jižní Banát, Moldova Noua

Subjekty jednání:

Raul Rus, vedoucí pobočky Národního archivu v Timisoaře
Marlen Negrescu, hlavní konsultantka pobočky Národního archivu v Timisoaře
Ligia Draghici, archivářka, tlumočnice pobočky Národního archivu v Timisoaře
Ovidiu Rosu, vedoucí pobočky Národního archivu v Caransebeș
Tudor Ratoï, vedoucí pobočky Národního archivu v Drobeta Turnu Severin
Cristian Anita, zástupce vedoucího pobočky Národního archivu v Drobeta Turnu Severin
Vlasta Lazu, redaktorka Rádia Timisoara
František Draxler, vedoucí jihobanátské pobočky Svazu Čechů a Slováků v Rumunsku
Václav Mašek, farář v Eibenthale
František Roch, ředitel školy ve Svaté Heleně
Patie Veniamiju, farář v Gernicu
Starostové obcí Gernic a Dubová

Zprávu podávají: Alexandra Blodigová, archivářka 6. oddělení Národního archivu,
PhDr. Milan Vojáček, Ph.D., vedoucí 2. oddělení Národního archivu

Datum vyhotovení: 30. července 2007

Podpis ředitelky archivu:

Po čtrnácti hodinové cestě autobusem jsme dorazili v poledne 17.7. do Timisoary, kde jsme byli očekáváni novým ředitelem archivu Raulem Rusem a dr. Marlen Negrescu. V archivu jsem se seznámil s naší „průvodkyní“ Ligí Draghici. Rumunští kolegové nám vyšli maximálně vstříc a předložili nám přehled fondů uložených v archivu a dále inventáře k některým fondům týkajících se české menšiny v Banátě. Studium těchto fondů jsme se věnovali v následujících dvou dnech (středa a čtvrtek 18.–19.7). Jednalo se o fond vojenského velitelství Banát, který je přístupný pouze na mikrofilmech, dále o soupisy majetku jednotlivých obyvatel, které byly prováděny od 70. let 19. století, po převzetí oblasti státní správou. Sondy byly provedeny i do archiválií z meziválečného období. Ve středu vpozdvečer jsme navštívili českou redakci Radia Timisoara.

V pátek 20.7. jsme přešli do 120 km vzdáleného archivu v Caransebeš, který jsme navštívili poprvé. Archiv se stěhuje do „nových“ objektů získaných od armády, protože jeho dosavadní budova byla vrácena v restituci. Ředitel Ovidiu Rosu nám, ačkoli archiv je dlouhodobě pro badatele uzavřen, předložil seznam fondů a během intenzivního celodenního studia jsem shlédli matriky obce Gernic, Rovensko a Bigr a registrurní pomůcky 13. regimentu, který organizoval kolonizaci tzv. vojenské hranice. Sondy byly provedeny do fondů týkajících se obcí a škol. Ve večerních hodinách jsem se přesunul do 150 km vzdálené obce Coronini na břehu Dunaje, pod kterou spadá obec Svatá Helena.

V sobotu 21.7. jsme navštívili zasedání Svazu Slováků a Čechů v Rumunsku – pobočka jižní Banát v Nové Moldově. Přítomné zástupce jednotlivých českých vesnic jsem seznámil se záměry naší cesty. Ocenili především vstřícnost rumunských archivářů a umožnění snadného přístupu k dokumentům uložených v archivech. Setkali jsem se s pozitivním přijetím shromáždit historicky relevantní dokumenty k menšině, které se nacházejí v soukromém vlastnictví krajanů. Myšlenka jakéhosi digitálního archivu k rumunské menšině v Banátu uloženého v Praze byla přijata jako velmi potřebná. Dále jsme navštívili obec Gernic, kde jsem se setkali se starostou, dále s knihovníkem, farářem a řadou dalších obyvatel. Získali jsem informace o dokumentech, které byly uloženy na faře.

V neděli 22.7. jsme se zúčastnili katolické bohoslužby ve Svaté Heleně, zašli jsme i do baptistického kostela. Ředitel školy nás provedl školní budovou a nahlédli jsem do tzv. školního archivu. Setkali jsem se s krajanem.

V pondělí 23.7. jsem přešli do 130 km vzdáleného Turnu-Severin, kde jsem strávil celý den studiem dokumentů, podobně jako v Caransebeš. V tomto archivu jsou uloženy dokumenty k obci Eibenthal. V úterý 24.7. jsme navštívili obec Eibenthal, kde jsem strávil

několik hodin na faře s farářem Václavem Maškem. Ve středu 25.7. jsem se přesunuli do 250 km vzdálené Timisoary a odtud autobusem do Prahy, kam jsme dorazili po 8 hodině ranní ve čtvrtek 26.7.

Cesta splnila svůj účel. Získali jsem celou řadu digitálních kopií archiválií uložených v rumunských archivech, upevnili jsme kontakty s rumunskými archiváři, navázali kontakty nové. Jako velká výhoda se ukázal fakt, že nás rumunští kolegové již znali a proto nám umožnili nadstandardní přístup k archivnímu materiálu.

Také druhý cíl naší cesty – získat důvěru a kontakty mezi krajaný – se vydařil nad očekávání dobře. Velmi tomu pomohla možnost setkat se se zástupci krajanů ve Svazu, ale také výborná organizace rumunské strany, která byla v kontaktu s místní radnicí a představiteli škol. Doufejme, že také pořad odvysílaný v Rádiu Timisoara přispěje k naplnění záměru vytvořit digitální archiv významných dokumentů týkajících se krajanů v Rumunsku, jenž by byl uložen v Národním archivu.

Bylo by vhodné pokračovat ve výzkumu i v příštím roce, dokud jsou kontakty živé a přetrvává vstřícný postoj rumunské strany. Také s ohledem na množství archiválií a jejich fyzický stav popř. na stav české komunity, která se rychlým tempem zmenšuje.